

Результати
соціологічного дослідження,
проведеного у рамках проекту
«Започаткування Національного діалогу в Україні»

Зміст

<i>Про проект</i>	3
<i>Про дослідження</i>	5
1. Шляхи об'єднання українців.....	10
2. Оцінка конфліктної ситуації	13
3. Крим.....	17
4. Зовнішньополітичні орієнтири	18
5. Ціннісні орієнтири.....	20
5.1. <i>Культура і мова</i>	20
5.2. <i>Церква</i>	23
6. Регіональні стереотипи.....	25
7. Мобільність.....	27
8. Оцінка історичних подій та діячів.....	28
9. Соціально-демографічні характеристики	34

Про проект

Започаткування громадського Національного діалогу — пошук спільних цінностей та спільного бачення майбутнього України

«Національний діалог» – це проект, який об’єднує низку ініціатив, спрямованих на просування ідей єдності, примирення та реінтеграції шляхом проведення діалогів на протиположності збройному протистоянню.

Метою проекту є ініціювання та проведення Національного діалогу між регіональними елітами та лідерами думок щодо подальшого розвитку України як цілісної та суверенної держави.

Ми виходимо з того, що Україна, в силу історичних обставин, завжди була гетерогенною державою, зокрема з різним ставленням у різних регіонах до історичних подій та постатей. Водночас, протягом незалежності країни на державному рівні не було розроблено політики національної єдності та спільного бачення розвитку країни. Навпаки, існуючі відмінності між регіонами активно використовувалися різними політиками для отримання власних електоральних переваг.

Іншою проблемою України є відсутність культури діалогу, як на політичному так і на суспільному рівнях. У політичному середовищі головне місце продовжують займати дебати, метою яких є доведення правоти своєї позиції. Така ситуація ретранслюється на суспільний та громадський рівень, зокрема через ЗМІ, що, у свою чергу, сприяє розкачуванню маятника конфронтації.

Саме цими відмінностями та відсутністю політики національної єдності вдалося скористатися зовнішнім силам на початку 2014 року для розхитування політичної ситуації та доведення її до збройного протистояння.

«Національний діалог» дозволить закласти підвалини для об’єднання різних регіонів України на основі спільних цінностей та спільного бачення майбутнього розвитку держави, а також ініціювати процес національного примирення.

Унікальність проекту полягає у тому, що дана ініціатива виходить від громадянського суспільства та орієнтована на загальнонаціональний контекст. При цьому вона передбачає залучення зацікавлених сторін як на регіональному, так і національному і міжнародному рівнях, фокусуючись на конкретному результаті – розробці проекту державної політики національної єдності.

Реалізація проекту поділена на такі етапи:

- Проведення загальнонаціонального соціологічного опитування;
- Підготовка аналітичного документу щодо факторів, котрі об’єднують та роз’єднують українське суспільство в різних регіонах;
- Проведення круглих столів у регіонах з метою фіксації бачення місцевими елітами майбутнього розвитку України;
- Формування регіональних карт бачення минулого та майбутнього розвитку України;
- Проведення загальнонаціонального засідання з метою узагальнення напрацьованих пропозицій щодо політики національної єдності;
- Представлення результатів роботи Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України.

Проект реалізується **Міжнародним центром перспективних досліджень (МЦПД)** за фінансової підтримки програми соціальної трансформації **«Матра» Посольства Нідерландів в Україні**.

Ви можете слідкувати за проектом через низку інформаційних ресурсів:

- веб-сайт проекту: <http://ndialog.org.ua>
- проект у соціальній мережі Facebook: <https://www.facebook.com/NationalDialogueUA>
- проект у соціальній мережі VK: https://vk.com/national_dialogue
- проект у Твіттері: <https://twitter.com/NDialogue>
- на веб-сайті МЦПД: <http://icps.com.ua>

Наше гасло:

Єдність заради майбутнього!

Про дослідження

Дослідження було проведено Фондом «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» спільно з соціологічною службою «Ukrainian Sociology Service» на замовлення Міжнародного центру перспективних досліджень (МЦПД) у рамках проекту «Ініціювання Національного діалогу в Україні».

Дослідження профінансовано програмою соціальної трансформації «Матра» Посольства Королівства Нідерландів в Україні.

Основними завданнями дослідження були:

1. Виявити причини, що роз'єднують українців різних регіонів країни, та ставлення громадян до шляхів досягнення національного компромісу;
2. Вивчити ставлення громадян регіонів України до подій на Донбасі та державної політики України щодо окупованих територій Донецької та Луганської областей;
3. Вивчити ставлення громадян регіонів України до проблем анексії Криму Росією та повернення Автономної Республіки Крим до складу України;
4. Вивчити ставлення до зовнішньополітичних орієнтацій громадян різних регіонів України (стосовно європейської інтеграції, інтеграції до Митного Союзу з Росією, Білоруссю, Казахстаном, вступу до НАТО тощо);
5. Вивчити особливості соціокультурної ідентифікації громадян різних регіонів України, їх ставлення до основних церков в Україні та основних мов спілкування;
6. Вивчити імідж жителів Галичини та Донбасу у масовій свідомості громадян різних регіонів України та перспектив їх розвитку у складі України;
7. Виявити оцінки історичних подій у масовій свідомості громадян України і окремих регіонів;
8. Виявити позитивне та негативне ставлення громадян різних регіонів до діячів української історії.

Опитування здійснювалося з 25 грудня 2014 року по 19 січня 2015 року в 11 регіонах України. Опитування не проводилося в Луганській області та анексованому Криму.

Всього було опитано 4413 респондентів (по 400 в усіх регіонах України, на Закарпатті та Буковині – 401, в Центрі – 402, на Поліссі – 410). У Донецькій області було опитано 200 респондентів на контрольованій Урядом території та 200 на неконтрольованій території.

Розробники проекту виокремили 11 історико-етнографічних регіонів для проведення опитування:

1. **Волинь** (Волинська та Рівненська області);
2. **Галичина** (Львівська, Івано-Франківська та Тернопільська області);
3. **Південний Захід** (Закарпатська та Чернівецька області);
4. **Поділля** (Хмельницька та Вінницька області);
5. **Полісся** (Житомирська, Київська, Чернігівська та Сумська області);
6. **Центр** (Кіровоградська, Черкаська та Полтавська області);
7. **Слобожанщина** (Харківська область);
8. **Нижнє Придніпров'я** (Дніпропетровська та Запорізька області);
9. **Причорномор'я** (Одеська, Миколаївська та Херсонська області);
10. **Донбас** (Донецька область);
11. **Київ** (місто Київ).

Обґрунтування та реалізація вибірки опитування

В регіонах України на *першому етапі* побудови вибірки були розраховані квоти для опитування у відповідності з чисельністю виборців, внесених в реєстр виборців на виборах до Верховної Ради України в цих областях. (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл генеральної та вибіркової сукупності міського населення по областям України, у %

№	Області України	Чисельність міського населення (в тис. чол.)	Частка в генеральній сукупності (%)	Кількість респондентів в (планована)
1.	Регіон «Волинь»	1641	100	400
1.1.	Волинська	776	47,3	189
1.2.	Рівненська	865	52,7	211
2.	Регіон «Галичина»	3857	100	400
2.1.	Івано-Франківська	1064	27,8	111
2.2.	Львівська	1952	50,5	202
2.3.	Тернопільська	841	21,7	87
3.	Регіон «Південний Захід»	1649	100	400
3.1.	Закарпатська	952	57,7	231
3.2.	Чернівецька	697	42,3	169
4.	Регіон «Поділля»	2314	100	400
4.1.	Вінницька	1275	55,1	220
4.2.	Хмельницька	1039	44,9	180
5.	Регіон «Полісся»	4225	100	400
5.1.	Житомирська	994	23,5	94
5.2.	Київська	1454	34,4	138
5.3.	Чернігівська	861	20,3	81
5.4.	Сумська	916	21,8	87
6.	Регіон «Центр»	2971	100	400
6.1.	Черкаська	1024	34,5	138
6.2.	Полтавська	1176	39,6	159
6.3.	Кіровоградська	771	25,9	103
7.	Регіон «Слобожанщина» (Харківська область)	2140	100	400
8.	Регіон «Нижні Придніпров'я»	4055	100	400
8.1.	Дніпропетровська	2624	64,7	259
8.2.	Запорізька	1431	35,3	141
9.	Регіон «Причорномор'я»	3561	100	400
9.1.	Миколаївська	912	25,6	103
9.2.	Одеська	1798	50,5	202

9.3.	Херсонська	851	23,9	95
10.	Регіон «Донбас» (Донецька область)	5018/1820*	100	400
11.	Регіон «Київ» (м. Київ)	2141	100	400

*Примітка: Дані в таблиці 1 приведені щодо сумарної кількості виборців (18+) Донецької та Луганської областей. Перша цифра – для всієї території, друга – для контрольованих районів.

В кожному з виділених регіонів опитувалося в областях кількість респондентів, яка пропорційна чисельності населення у віці понад 18 років (виборців) даної області в регіоні. Тому для отримання репрезентативної національної вибірки на базі даного опитування достатньо зважування масиву по ознаці «регіон», а не кожної області окремо.

На *другому етапі* формування вибіркової сукупності в кожній з областей були розраховані квоти для опитування в обласних центрах, в інших містах та в селах цих областей. Відбір обласних центрів не проводився. Опитування проводилося в усіх обласних центрах, які включені до вибірки. А також були відібрані випадковим чином по 1 – 3 інших міст та районів в кожній з областей (див. табл. 2).

Таблиця 2

**Розподіл вибіркової сукупності по типам поселень в областях,
у кількості респондентів %**

№	Області України	Всього респондентів	Обласні центри	Інші міста	Села
1.	Регіон «Волинь»	400	85 (2 міста)	114 (4 міста)	201 (7 сіл)
1.1.	Волинська	189	39	59 (2 міста)	91 (3 села)
1.2.	Рівненська	211	46	55 (2 міста)	110 (4 села)
2.	Регіон «Галичина»	400	93 (3 міста)	117 (4 міста)	190 (7 сіл)
2.1.	Івано-Франківська	111	18	31 (1 місто)	62 (2 села)
2.2.	Львівська	202	58	65 (2 міста)	79 (3 села)
2.3.	Тернопільська	87	17	21 (1 місто)	49 (2 села)
3.	Регіон «Південний Захід»	400	71 (2 міста)	77 (3 міста)	252 (8 сіл)
3.1.	Закарпатська	231	23	53 (2 міста)	155 (5 сіл)
3.2.	Чернівецька	169	48	21 (1 місто)	97 (3 села)
4.	Регіон «Поділля»	400	87 (2 міста)	123 (4 міста)	190 (7 сіл)
4.1.	Вінницька	220	51	59 (2 міста)	110 (4 села)
4.2.	Хмельницька	180	36	64 (2 міста)	80 (3 села)
5.	Регіон «Полісся»	400	99 (4 міста)	152 (4 міста)	149 (6 сіл)
5.1.	Житомирська	94	20	35 (1 місто)	39 (2 села)
5.2.	Київська	138	36 (Біла Церква)	50 (1 місто)	52 (2 села)
5.3.	Сумська	87	21	38 (1 місто)	28 (1 село)
5.4.	Чернігівська	81	22	29 (1 місто)	30 (1 село)
6.	Регіон «Центр»	400	87 (3 міста)	153 (5 міст)	160 (6 сіл)
6.1.	Черкаська	138	31	48 (2 міста)	59 (2 села)
6.2.	Полтавська	159	32	65 (2 міста)	62 (2 села)

УКРАЇНА

6.3.	Кіровоградська	103	24	40 (1 місто)	39 (2 села)
7.	Регіон «Слобожанщина» (Харківська область)	400	210	111 (2 міста)	79 (3 села)
8.	Регіон «Нижнє Придніпров'я»	400	135 (2 міста)	190 (5 міст)	75 (3 села)
8.1.	Дніпропетровська	259	77	139 (3 міста)	43 (2 села)
8.2.	Запорізька	141	58	51 (2 міста)	32 (1 село)
9.	Регіон «Причорномор'я»	400	121 (3 міста)	142 (4 міста)	137 (5 сіл)
9.1.	Миколаївська	103	43	27 (1 місто)	33 (1 село)
9.2.	Одеська	202	49	86 (міста)	67 (2 села)
9.3.	Херсонська	95	29	29 (1 місто)	37 (2 села)
10.	Регіон «Донбас» (Донецька область)	400	87	265 (4 міста)	48 (2 села)
11.	Регіон «Київ» (м. Київ)	400	–	–	–
	Україна	4400	Київ – 400 (9,10%) Обл. центри – 1075 (24,4%)	1444 (32,8%)	1481 (33,7%)

Всього опитування проводилось в 64 містах та 54 селах України (118 поселеннях).

На *третьій ступені* відбору в кожному з цих поселень відібрались від 2 (села) до 25 (м. Київ) вулиць для опитування, де інтерв'юер згідно з розрахованими квотами по статті та віку знаходив респондентів для опитування. Квоти за статтю та віком розраховані на основі даних служби статистики.

В цілому вибірка реалізована на високому рівні (див. табл. 3).

Таблиця 3

Реалізація планової вибірки, у %

№	Соціально-демографічні показники	Планова кількість опитаних у вибірці (%)	Реалізована кількість опитаних, у %
I.	Регіони України		
1.	Волинь	9.1	9.1
2.	Галичина	9.1	9.1
3.	Південний Захід	9.1	9.1
4.	Поділля	9.1	9.1
5.	Центр	9.1	9.1
6.	Полісся	9.3	9.3
7.	Слобожанщина	9.1	9.1
8.	Нижнє Придніпров'я	9.1	9.1
9.	Причорномор'я	9.1	9.1
10.	Донбас	9.1	9.1
11.	Київ	9.1	9.1
II.	Тип поселення		
1.	Столиця	9.1	9.1
2.	Обласні центри	24.4	24.3
3.	Інші міста та селища міського типу	32.8	32.9
4.	Села	33.7	33.7

III.	Стать		
1.	Чоловіки	45.2	44.,
2.	Жінки	54.8	55.1
IV.	Вік		
1.	18 – 29 років	23.5	23.5
2.	30 – 55 років	46.6	46.6
3.	56 років і старше	30.0	30.0

Оскільки опитування проводилось за 11 квотними вибірками при м'якому маршруті руху інтерв'юера, то точно розрахувати максимальну похибку вибірки в 400 респондентів (кожної з підвбірок) складно. Максимальна ж похибка простої випадкової вибірки на рівні 0,954 рівняється:

$$\Delta = \frac{100}{N \cdot n} \text{ – де } n \text{ – кількість опитаних респондентів.}$$

Для 400 респондентів похибка складає – 5%.

Похибка ж загальнонаціональної вибірки в 4400 респондентів не перевищує 1,5%. Але для формування загальнонаціонального масиву потрібно проводити зважування даних з урахуванням частки регіонів у вибірці, а це збільшує максимальну похибку до 1,8%. З урахуванням дизайн-ефекту – максимальна похибка вибірки не перевищує 2,6%.

1. Шляхи об'єднання українців

Чи є актуальним проведення державної політики з примирення українців?

Так	56.8
Ні	15.5
Важко сказати	27.7

Чи знаєте Ви про програми, спрямовані на об'єднання українців? Якщо так, то які? (кількість відповідей не обмежена)

Бачив телепрограму з цієї тематики (дискусії, обговорення, спеціальні передачі)	24.1
Знаю про заходи відвідування українцями один одного у різних регіонах	17.4
Чув про круглі столи, обговорення в моєму населеному пункті з цього питання	9.1
Чув про уроки, лекції в навчальних закладах з цієї тематики	6.8
Інші заходи	3.2
Ні, не знаю	55.4

Які першочергові завдання має вирішити Уряд?

Припинити війну	67.2
Подолати корупцію	31.9
Зупинити ріст цін та інфляцію	28.3
Провести реформи	17.7
Подолати безробіття	14.0
Налагодити стосунки з Російською Федерацією	10.5
Важко сказати	1.8

Які б дії мали б найбільшу ефективність для примирення українців? (обрати три варіанти)

Перемога у війні	35.9
Реальна боротьба з корупцією	34.6
Покращення соціально-економічного стану в країні	34.0
Відвідування українців зі Сходу і Заходу один одного	18.9
Верховенство права (закон один для всіх)	18.4
Освітні програми	16.2
Збалансована політика з національного питання та урахування особливостей різних етносів	12.7
Круглі столи і дискусії	11.8
Децентралізація влади в Україні	10.7
Боротьба з націоналістичними проявами	8.0
Прийняття російської мови як другої державної	8.0
Федералізація України	6.4
Важко сказати	12.4

Що роз'єднує українців? (до 3-х варіанти)

Корумпованість влади	28.9
Дії олігархів	28.8
Дії Росії на роз'єднання України	25.3
Маніпуляція інформацією через ЗМІ	23.7
Розділення українців методом політичної агітації	19.7
Прагнення певної частини українців інтегруватися в ЄС	14.9
Дії Януковича на посаді Президента України	14.5
Прагнення певної частини українців інтегруватися у Митний Союз	12.5
Утиски за мовно-культурною ознакою	9.6
Дії країн Заходу на роз'єднання України	9.2
В Україні немає роз'єднання, даний факт намагаються нав'язати	9.2
Ріст радикалізму і націоналізму в Україні	9.1
Протести на «Євромайданах» України	5.6
Україна ніколи не була єдиною і об'єднати її неможливо	1.9
Важко сказати	6.2

Хто б міг примирити українців? (обрати три варіанти)

Українська влада	33.2
Засоби масової інформації	24.8
Українські громадські організації	17.6
Церква	15.3
Об'єднання волонтерів	14.8
Міжнародні організації (ООН, ОБСЄ тощо)	14.3
Армія та інші силові органи	11.7
Українські освітні установи та їхні представники (інститути, університети)	10.1
Українці примиряться самі	23.7
Ніхто	6.3
Важко сказати	15.6

Які з міжнародних організацій може мати найбільший вплив на примирення в Україні? (можливі кілька відповідей)

Жодна	27.2
ЄС	20.5
ООН	16.5
ОБСЄ	11.7
НАТО	10.7
Червоний Хрест	7.4
Митний Союз	5.2
Важко сказати	27.5

Яка з іноземних країн може мати найбільший вплив на примирення в Україні? (можливі кілька відповідей)

Жодна	27.2
США	22.5
Росія	16.0
Німеччина	15.7
Польща	9.0
Білорусь	7.4
Китай	1.9
Важко сказати	26.5

2. Оцінка конфліктної ситуації

Що сьогодні відбувається в Україні?

Боротьба за незалежність країни	19.0
Боротьба з зовнішнім ворогом (Росією)	18.7
Боротьба зовнішньополітичних гравців на території України	12.9
Боротьба між олігархами	12.7
Громадянська війна	11.8
Внутрішньополітичний конфлікт	8.0
Боротьба середнього класу з людьми, що монополізували владу	2.7
Взагалі не розумію, що відбувається	9.8
Важко сказати	3.2

Чим були протести на «Євромайданах» України? (до 2-х варіантів)

Боротьбою за шлях євроінтеграції	29.4
Боротьбою проти клану Януковича – Азарова	26.2
Боротьбою проти порушення прав українців, останньою краплею якого стало побиття студентів	23.4
Боротьбою проти корупції	20.8
Боротьбою середнього класу проти олігархів, що монополізували владу	13.8
Боротьбою опозиційних політиків проти влади	13.1
Боротьбою зовнішніх гравців на території країни	11.5
Боротьбою радикальних і націоналістичних угруповань проти законної влади	8.3
Важко сказати	4.9

Чого Ви боїтеся сьогодні найбільше? (до 3-х варіантів)

Війни з Росією	39.9
Безробіття	26.0
Девальвації (знецінення) гривні і зростання цін	24.6
Третьої світової війни	23.2
Розколу України	18.3
Дефолту (банкротства) України	18.0
Голоду	18.0
Терористичних актів	17.4
Зростання злочинності	15.9
Втрати державної незалежності Україною	9.7
Масових вуличних безпорядків	9.0
Проблем з опалювальним сезоном	8.2
Росту націоналістичних настроїв	5.5
Росту сепаратистських настроїв	5.2
Напливу біженців та переселенців з Донбасу та Криму	4.8
Встановлення диктатури та введення цензури в Україні	4.5
Вступу України в НАТО	4.5
Екологічних катастроф	3.0
Поглиблення співпраці з ЄС	1.7
Епідемії	1.6
Поглиблення співпраці з Росією	1.5
Міжконфесійних конфліктів	1.0
Важко сказати	0.7

Якою має бути державна політика щодо неконтрольованих територій у Донецькій та Луганській областях?

Ці території самі повернуться під контроль українського Уряду із погіршенням на них економічної ситуації та покращеннями в Україні	38.4
Необхідно військовими засобами встановити контроль над цими територіями	27.5
Необхідно позбутися цих територій як баласту, що заважає Україні рухатися вперед	9.8
Важко сказати	21.0

Чи має Уряд продовжувати фінансувати життєдіяльність неконтрольованих територій Донецької та Луганської областей?

Так, оскільки на цих територіях проживають громадяни України	40.9
Ні, про це мають дбати очільники цих утворень самостійно	34.1
Ні, про це має дбати Росія	10.0
Важко сказати	15.1

Якою має бути державна політика щодо вимушених переселенців з Донбасу? (можливі кілька варіантів відповіді)

Необхідно внести зміни до законодавства, які б давали їм можливість повноцінно займатися підприємництвом та самостійно інтегруватися на новому місці	41.8
Необхідно надавати їм постійну соціальну підтримку з державного бюджету України	24.9
Необхідно компенсувати їм втрату майна із державного бюджету України	15.1
Держава не має надавати їм ніякої підтримки	11.7
Важко сказати	16.4

Українські добровольчі батальйони, що воюють на Сході України, це: (можливі кілька варіантів відповіді)

Українські герої, які допомагають Збройним силам України захищати територіальну цілісність України	56.5
Угрупування, які фінансуються українськими олігархами для захисту своїх майнових інтересів	21.3
Націоналістичні загони	17.0
Пасіонарні особистості, які не мають іншого застосування своїй енергії в Україні	6.7
Важко сказати	10.0

Громадяни Росії, що воюють у складі ДНР/ЛНР, це: (можливі кілька варіантів відповіді)

Кримінальні елементи та найманці, які воюють за гроші	46.8
Звичайні люди, одурманені російською пропагандою	30.3
Професійні військовослужбовці, які діють у загарбницьких цілях	26.9
Звичайні люди, які не знайшли застосування в своїй країні	13.6
Герої, які захищають російськомовних жителів від націоналістичних та фашистських карателів	6.8
Важко сказати	11.1

Чи погоджуєтесь з тезою: Донбас має вийти зі складу України?

Так	11.5
Ні	72.5
Важко сказати	15.9

Чи погоджуєтесь з тезою: Галичина має вийти зі складу України?

Так	6.7
Ні	78.9
Важко сказати	14.4

Регіон, в якому я проживаю має:

Бути в складі унітарної України з існуючими повноваженнями	33.3
Бути в складі унітарної України з розширеними повноваженнями	45.6
Бути в складі федеративної України в статусі автономного округу	8.5
Вийти зі складу України та стати незалежним	3.0
Вийти зі складу України та приєднатися до іншої держави	1.8
Важко сказати	7.9

Ким Ви себе вважаєте в першу чергу?

Громадянином України	67.5
Жителем свого регіону	12.2
Жителем свого села чи міста	10.8
Громадянином світу	3.3
Громадянином СРСР	2.6
Представником свого етносу	1.8
Громадянином Європи	0.6
Громадянином Росії	0.3
Важко сказати	0.7

3. Крим

Крим це:

Українська територія, що анексована Росією	68.6
Територія, котра не належить ні Україні, ні Росії	9.8
Територія Росії, що законним способом включена в її склад	7.9
Територія Росії, що незаконним способом включена в її склад	5.6
Важко сказати	8.1

Чи варто Україні на сьогоднішній день ставити питання про повернення Криму?

Так, це анексована територія, на якій проживають українці та татари, що потребують захисту	42.5
Загалом так, але це питання не на часі	26.7
Ні, жителі Криму скористалися своїм правом на самовизначення	16.7
Ні, це споконвічна російська територія, яка незаконно була передана Україні у 1954 році	5.1
Важко сказати	8.9

Яким способом можливо повернути Крим до складу України?

Шляхом проведення реформ та підняття рівня добробуту в Україні	24.0
Крим сам повернеться у зв'язку із погіршенням внутрішньополітичної та економічної ситуації в Росії	20.6
Ніяким	16.3
Лише військовим наступом українських військ	14.0
Шляхом міжнародного тиску та санкцій на Росію зі сторони Заходу	13.3
Важко сказати	11.1

Якою має бути державна політика щодо переселенців з Криму? (можна обрати кілька варіантів відповіді)

Необхідно внести зміни до законодавства, які б давали їм можливість повноцінно займатися підприємництвом та самостійно інтегруватися в нові громади	38.7
Необхідно надавати їм постійну соціальну підтримку з державного бюджету України	22.4
Необхідно компенсувати їм втрату майна із державного бюджету України	13.0
Держава не має надавати їм ніякої підтримки	15.0
Важко сказати	18.6

4. Зовнішньополітичні орієнтири

Куди має рухатися Україна у зовнішньому напрямку?

Вступ до ЄС	50.0
Вступ до Митного союзу Росії, Білорусі, Казахстану	12.2
Неприєднання ані до ЄС, ані до Митного Союзу	21.4
Важко сказати	16.4

Що значить для Вас європейська інтеграція України? (до 3-х варіантів)

Стимул для проведення внутрішніх реформ в Україні	39.0
Ідея економічного та соціального доброту для України	38.0
Ідея, що об'єднує українське суспільство	28.2
Ідея, що розколює українське суспільство	19.9
Спосіб послаблення української економіки	16.9
Засіб поширення аморальних цінностей, нетрадиційних для слов'янського суспільства	10.9

Що значить для Вас Митний Союз? (до 2-х варіантів)

Економічне утворення, покликане відновити Радянський Союз	34.5
Інструмент залучення України в поле російського впливу	32.7
Міжнародне економічне об'єднання, вступивши в яке Україна матиме економічні вигоди (дешевий бензин, газ, нафта, ринок збуту українських товарів тощо)	29.7
Інструмент протистояння пострадянського регіону із західним світом	22.1

Який варіант забезпечення безпеки був би найкращий для України?

Вступ до НАТО	40.0
Позаблоковий статус України	22.4
Військовий союз з Росією та іншими країнами СНД	10.1
Важко сказати	25.0

Що для Вас значить НАТО? (до 3-х варіантів)

Організація, що може захистити Україну у військовому конфлікті на Сході	36.2
Засіб реформування Збройних сил України	28.2
Звичайна міжнародна організація	20.1
Засіб поглиблення протистояння України з Росією	22.6
Ворожий мілітаристський блок, який загрожує Україні та Росії знищенням	16.3
Організація, яка розвалила Радянський Союз	13.7

Чи необхідно відмінити положення Конституції України про позаблоковий статус України?

Так	40.3
Ні	29.5
Важко сказати	30.2

5. Ціннісні орієнтири

5.1. Культура і мова

Якою мірою Вам близька Українська держава?

Дуже близька	73.7
Значною мірою близька	21.8
Значною мірою далека	1.8
Дуже далека	0.4
Важко сказати	2.2

Якою мірою Вам близькі українська мова та культура?

Дуже близькі	71.8
Значною мірою близькі	23.8
Значною мірою далекі	2.3
Дуже далекі	0.4
Важко сказати	1.7

Якою мірою Вам близька Російська держава?

Дуже близька	19.7
Значною мірою близька	34.1
Значною мірою далека	25.3
Дуже далека	14.1
Важко сказати	6.8

Якою мірою Вам близькі російська мова та культура?

Дуже близькі	25.7
Значною мірою близькі	40.6
Значною мірою далекі	18.3
Дуже далекі	10.2
Важко сказати	5.1

Якою мірою Вам близькі білоруська мова та культура?

Дуже близькі	8.3
Значною мірою близькі	28.8
Значною мірою далекі	30.3
Дуже далекі	25.0
Важко сказати	7.5

Якою мірою Вам близькі польська мова та культура?

Дуже близькі	4.6
Значною мірою близькі	15.6
Значною мірою далекі	33.2
Дуже далекі	36.4
Важко сказати	10.3

Якою мірою Вам близькі угорська мова та культура?

Дуже близькі	2.1
Значною мірою близькі	7.4
Значною мірою далекі	29.3
Дуже далекі	50.4
Важко сказати	10.8

Якою мірою Вам близькі румунська мова та культура?

Дуже близькі	2.9
Значною мірою близькі	6.7
Значною мірою далекі	28.3
Дуже далекі	51.0
Важко сказати	11.2

Що для Вас значить українська мова? (може бути кілька відповідей)

Рідна мова значної частини громадян України на ряду з іншими мовами	56.9
Єдина державна мова України	43.9
Мова українських націоналістів	8.0
Важко сказати	3.3

Що для Вас значить російська мова? (може бути кілька відповідей)

Рідна мова значної частини громадян України на ряду з іншими мовами	60.5
Мова країни-агресора	22.9
Мова великої цивілізації	16.3
Важко сказати	6.8

Чи має за російською мовою бути закріплений статус другої державної в Конституції України?

Так	32.9
Ні	56.1
Важко сказати	11.0

Якою мовою Ви спілкуєтеся у сім'ї?

Виключно українською	32.4
Переважно українською, але іноді і російською	27.0
Переважно російською, але іноді і українською	25.2
Виключно російською	14.2
Іншою мовою	1.2

До якої культури Ви належите?

Слов'янської культури	27.2
Виключно української	24.1
Європейської культури	20.0
Радянської культури	11.5
Світової культури (космополіт)	4.9
Культури «Русского мира»	3.7
Азіатської культури	0.4
Важко сказати	8.2

5.2. Церква

Як Ви ставитесь до діяльності Української православної церкви Київського Патріархату?

Церква Українського народу	36.9
Одна з багатьох церков України	30.9
Не визнана світовим православ'ям розкольницька церква	6.9
Мені байдуже	17.6
Важко сказати	7.8

Як Ви ставитесь до діяльності Української православної церкви Московського Патріархату?

Одна з багатьох церков України	40.3
Церква держави-агресора, що здійснює в Україні шкідливу діяльність	19.2
Єдина канонічна православна церква в Україні	10.0
Мені байдуже	20.4
Важко сказати	10.0

Як Ви ставитесь до діяльності Української греко-католицької церкви?

Одна з багатьох церков України	38.1
Церква галичан	13.6
Церква Українського народу	12.9
Засохла гілка християнської церкви, штучне уніатське утворення	3.7
Мені байдуже	22.1
Важко сказати	9.6

Як Ви ставитесь до ідеї створення Єдиної Помісної Православної Церкви в Україні?

Повністю підтримую	28.0
Виступаю проти	13.7
Мені байдуже	34.8
Важко сказати	23.5

В якій мірі Ви довіряєте церкві?

Цілком довіряю	12.0
Переважно довіряю	35.4
Наскільки довіряю, настільки й ні	30.7
Переважно не довіряю	10.8
Зовсім не довіряю	11.0

Яку релігію сповідуєте та до якої церкви належите?

Православна церква Київського патріархату	44.2
Православна церква Московського патріархату	20.8
Українська автокефальна православна церква	2.4
Українська греко-католицька церква	11.0
Римо-католицька церква	1.0
Інші християнські церкви (протестантська, баптистська, Свідків Єгови і т. п.)	2.5
Інші нехристиянські (іслам, буддизм, юдаїзм, язичництво і т. п.)	8.6
Атеїст	9.5

6. Регіональні стереотипи

Яким Ви бачите пересічного жителя Галичини? (до 3-х варіантів)

Патріотична людина	38.0
Релігійний	35.1
Культурна людина	28.0
Людина з сильними сімейними цінностями	23.3
Розумна і освічена людина	16.3
Готовий допомогти або дати пораду	14.5
Мудрий і виважений	8.5
Схильна до від'єднання свого регіону від України	7.3
Законослухняний	6.9
Хитрий і підступний	6.0
Агресивний	4.8
Безкультурна людина	2.4
Неосвічена людина	2.7
Схильний до злочину	1.7
Важко сказати	19.9

Яким Ви бачите пересічного жителя Донбасу? (до 3-х варіантів)

Схильна до від'єднання свого регіону від України	34.7
Агресивний	16.3
Патріотична людина	13.9
Схильний до злочину	12.0
Культурна людина	11.7
Людина з сильними сімейними цінностями	11.0
Готовий допомогти або дати пораду	10.3
Розумна і освічена людина	10.0
Безкультурна людина	9.9
Хитрий і підступний	8.2
Неосвічена людина	7.6
Мудрий і виважений	6.4
Релігійний	3.8
Законослухняний	3.3
Важко сказати	27.0

Яким Ви собі уявляєте переселенця з Донбасу?

Людина, яка через незалежні від неї обставини втратила все (матеріальні цінності та малу Батьківщину)	45.1
Звичайний громадянин України, який потребує допомоги	23.1
Громадянин України, який має достатню фінансову спроможність, але разом з тим вимагає допомоги	7.9
Потенційний терорист	7.1
Звичайний громадянин України, який не потребує допомоги	4.9
Важко сказати	11.8

7. Мобільність

Чи виїжджали Ви за останні 20-ть років за межі місця проживання в межах України:

Не виїжджав за межі міста чи району	17.6
Не виїжджав за межі області	13.7
Був у прикордонних до моєї областях	21.9
Відвідував різні регіони України	46.8

Чи виїжджали Ви за останні 20-ть років за межі України?

Не був за кордоном	61.8
Виїжджав в одну країну	18.8
Виїжджав у декілька країн прикордонних Україні	10.2
Виїжджав у декілька країн далеких від України	6.2
Постійно відвідую різні зарубіжні країни	3.1

В які країни Ви виїжджали за останні 20-ть років?

Росія	21.6
Польща	12.6
Білорусь	7.6
Інші європейські країни	5.0
Туреччина	4.7
Молдова	4.1
Єгипет	3.6
Румунія	3.5
Угорщина	3.4
Інші країни СНД	2.9
Країни Азії, Далекого Сходу та Африки	1.1
США чи Канада	0.7
Не був за кордоном	62.0

8. Оцінка історичних подій та діячів

Як Ви ставитесь до історичних подій, викладених нижче?

Хрещення Русі у 988 році

Позитивно	74.4
Негативно	2.8
Байдуже	16.4
Нічого про це не знаю	6.6

Як Ви вважаєте, Київська Русь це:

Державне утворення, що складалося з трьох братських народів: росіян, українців, білорусів	42.9
Державне утворення українців	27.9
Державне утворення, що в основному складалося з українців і білорусів	7.9
Державне утворення росіян, що згодом перемістилися до Московського князівства Українці не брали участі у цьому утворенні та з'явилися згодом	7.3
Важко сказати	13.9

Перша письмова згадка про Україну у 1187 році

Позитивно	61.4
Негативно	1.9
Байдуже	18.2
Нічого про це не знаю	18.5

Остаточне звільнення української частини Русі литовсько-руськими військами після битви у 1362 році

Позитивно	41.1
Негативно	3.3
Байдуже	24.4
Нічого про це не знаю	31.3

Берестейська церковна унія 1596 (заснування греко-католицької церкви)

Позитивно	31.1
Негативно	7.5
Байдуже	32.5
Нічого про це не знаю	29.0

Заснування першої Січі Дмитром Вишневецьким на о. Хортиця

Позитивно	55.7
Негативно	3.7
Байдуже	21.8
Нічого про це не знаю	18.8

Національно-визвольна війна під проводом гетьмана Богдана Хмельницького

Позитивно	67.4
Негативно	5.1
Байдуже	18.5
Нічого про це не знаю	9.0

Наслідки Переяславської ради 1654 року – нові стосунки між Україною та Московським царством (так зване об'єднання)

Позитивно	31.8
Негативно	25.6
Байдуже	24.7
Нічого про це не знаю	17.8

Перемога українсько-кримськотатарських військ проти військ Московського царства під Конотопом у 1659 році

Позитивно	41.4
Негативно	7.2
Байдуже	25.0
Нічого про це не знаю	26.4

Полтавська битва та закінчення правління Івана Мазепи (поразка шведських військ у 1709 році)

Позитивно	38.6
Негативно	17.1
Байдуже	26.0
Нічого про це не знаю	18.3

Написання Пилипом Орликом Конституції у 1710 році

Позитивно	55.3
Негативно	3.3
Байдуже	20.2
Нічого про це не знаю	21.3

Проголошення Російської імперії у 1721 році

Позитивно	26.2
Негативно	23.9
Байдуже	32.7
Нічого про це не знаю	17.2

Перемога над французькими військами очолюваних Наполеоном у французько-російській війні 1812 року

Позитивно	50.7
Негативно	8.5
Байдуже	29.8
Нічого про це не знаю	11.0

Лютнева революція 1917 року в Російській імперії та утворення УНР

Позитивно	49.1
Негативно	14.0
Байдуже	26.5
Нічого про це не знаю	10.5

Створення Української Радянської Соціалістичної Республіки в Харкові у 1917 році

Позитивно	45.2
Негативно	21.0
Байдуже	24.3
Нічого про це не знаю	9.5

Заснування Організації українських націоналістів (ОУН) у 1929 році

Позитивно	39.5
Негативно	27.8
Байдуже	22.9
Нічого про це не знаю	9.8

Утворення Української Повстанської Армії (УПА) у 1942 році

Позитивно	42.7
Негативно	27.5
Байдуже	21.5
Нічого про це не знаю	8.2

Перемога СРСР у війні 1941 – 1945 років проти Третього Рейху

Позитивно	82.8
Негативно	4.3
Байдуже	10.0
Нічого про це не знаю	2.8

Розпад Радянського Союзу

Позитивно	54.8
Негативно	29.3
Байдуже	13.5
Нічого про це не знаю	2.4

Проголошення Незалежності України

Позитивно	73.1
Негативно	13.5
Байдуже	11.4
Нічого про це не знаю	2.0

Помаранчева революція 2004 року

Позитивно	47.4
Негативно	34.7
Байдуже	16.0
Нічого про це не знаю	1.9

Майдан 2013 – 2014 років

Позитивно	56.9
Негативно	31.5
Байдуже	9.7
Нічого про це не знаю	1.9

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році

Позитивно	58.3
Негативно	25.0
Байдуже	13.8
Нічого про це не знаю	2.9

Кого з перерахованих історичних діячів України Ви оцінюєте найбільш позитивно? (до 3-х варіантів)

Ярослав Мудрий	32.8
Богдан Хмельницький	30.4
Князь Володимир (Великий)	29.6
Михайло Грушевський	19.7
Степан Бандера	13.1
Цар Петро I	11.1
Петро Порошенко	10.9
Гетьман Іван Мазепа	7.6
Леонід Кучма	6.4
Йосип Сталін	6.2
Леонід Кравчук	6.1
Гетьман Дмитро Вишневецький	5.4
Володимир Ленін	4.6
Володимир Щербицький	4.3
Микита Хрущов	4.2
Віктор Ющенко	2.3
Віктор Янукович	1.7
Великий князь Литовський Ольгерд	1.2
Ніхто з них	8.8
Важко сказати	9.6

Кого з перерахованих історичних діячів України Ви оцінюєте найбільш негативно? (до 3-х варіантів)

Віктор Янукович	56.4
Йосип Сталін	39.8
Віктор Ющенко	24.6
Володимир Ленін	24.5
Степан Бандера	16.9
Петро Порошенко	13.8
Леонід Кучма	12.6
Цар Петро I	8.0
Леонід Кравчук	7.3
Микита Хрущов	3.8
Гетьман Іван Мазепа	3.5
Богдан Хмельницький	1.2
Великий князь Литовський Ольгерд	1.0
Володимир Щербицький	1.0
Князь Володимир (Великий)	0.6
Михайло Грушевський	0.6
Ярослав Мудрий	0.5
Гетьман Дмитро Вишневецький	0.4
Ніхто з них	2.5
Важко сказати	6.8

Як Ви вважаєте, пам'ятники політичних діячів радянського часу мають:

Залишитися на довгий час як пам'ятка історії	27.6
Бути перенесені з центральних вулиць у віддалені місця, аби не порушувати прав громадян з іншою думкою	18.0
Бути ліквідовані з дотриманням законної процедури (навіть якщо це займе багато часу)	15.4
Бути ліквідованими будь-якими способами	15.3
Залишитися поки є люди, які прожили більшу частину життя в СРСР	14.5
Важко сказати	9.1

9. Соціально-демографічні характеристики

Стать

Чоловік	44.9
Жінка	55.1

Рівень освіти

Незакінчена середня	3.7
Загальна середня	20.4
Середня спеціальна	45.0
Вища і незакінчена вища	31.0

Рід занять

Керівник (заступник керівника) підприємства, установи, підрозділу	2.1
Спеціаліст технічного профілю (з вищою або середньою спеціальною освітою)	9.3
Спеціаліст гуманітарного профілю у галузі науки, культури, освіти, охорони здоров'я, виховання тощо (з вищою або середньою спеціальною освітою)	12.1
Працівник правоохоронних органів, військовослужбовець	2.0
Підприємець (бізнесмен)	4.4
Службовець із складу обслуговуючого персоналу (без спеціальної освіти)	5.7
Кваліфікований робітник	14.5
Різноробочий, підсобний робітник	5.8
Сільськогосподарський робітник, фермер	2.0
Учень, студент	4.7
Непрацюючий пенсіонер	20.6
Домогосподарка	7.6
Не маю постійного місця роботи, але підробляю при нагоді у різних місцях	4.5
Тимчасово не працюю і не маю джерел доходу	3.5
Інше	1.1

Національність

Українець	87.0
Росіянин	9.9
Інша	3.1